

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГИ: СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ НІКІШЕНКО (1962-2003)

Сергій Нікішенко... І перед очима постає образ світлої та чуйної людини, кожна поява якої на кафедрі історії України та зарубіжних країн привносила в її роботу щось нове та небуденне. Це міг бути і цікавий випадок з життя Сергія (за свій короткий вік, який відвела йому доля, він встиг закінчити історичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка, попрацювати в Інституті сходознавства ім. А.Кримського, а також пройти річне наукове стажування в Китаї та захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему „*Сталі концепції у зовнішній політиці Китаю (відносини з Японією, Кореєю та В'єтнамом)*”; це міг бути і дотепний анекдот або тост на неформальній зустрічі колег в одній з київських кав'ярень. Нарешті це міг бути бліц-виклад якоїсь події з історії Китаю, що відразу розширювало наші уявлення про культуру та мешканців цієї далекої східної країни.

До сьогодні пам'ятаю своє враження від його відкритої лекції з курсу „Історія, географія, культура Китаю”, яку читав старший викладач кафедри історії України та зарубіжних країн С.Нікішенко навесні 2001 (можливо – 2002) р. студентам Інституту східних мов КНЛУ. Фактично це було моє перше знайомство з Сергієм як лектором і водночас з ранньою (неолітичною) історією цієї країни. На якусь мить я знов відчув себе студентом, хоча здавалось би, що ця доба мого життя вже давно була вкрита товстим шаром пережитого та понад 15-літньою викладацькою роботою. Цього разу, як зрештою і кожного, я почув від Сергія великий обсяг важливої інформації, яка легко сприймалася та успішно засвоювалася студентами. Він завжди охоче ділився своїми знаннями зі студентами і колегами – звертаючись до Сергія з будь-яким питанням, можна було завжди розраховувати на ґрунтовну та змістовну відповідь.

Щиросердне товариське спілкування було для Сергія дуже важливим елементом життя, можна сказати, що це давало йому насагу і відпочинок серед бурхливого моря столичної повсякденності. Сергій вмів створити настрій, бо був душею компанії. Він легко ставився до життєвих випробувань, і це, безумовно, імпонувало. Він імпонував всім на кафедрі своєю розкутістю, демократизмом у спілкуванні, блискучою обізнаністю з історією та культурою країн Далекого Сходу¹. Сергій був, без сумніву, творчою людиною, він захоплювався багатьма речами, але дуже важливу частину його життя становила наука, і зокрема сходознавство.

Його високі людські якості, а також той незабутній дорогоцінний слід, який він залишив у наших душах, спонукають мене звернутися до всіх колишніх колег і друзів Сергія: у тому випадку, якщо вам доведеться бути на Байковому кладовищі – розшукайте його могилу і згадайте про нього теплим словом. То не є складною справою – для цього слід лише пройти центральною алеєю до тамтешньої церкви та, не міняючи напрямку, дістатися нею ж чотирикутного резервуару з водою. Ви вже на місці – потрібно тільки звернути ліворуч на перехресті алей – і за кілька кроків можна побачити (знов таки зліва) монумент з чорного каменю з різьбленим зображенням обличчя Сергія. Свою коротеньку згадку про колегу і приятеля я хотів би закінчити словами з вірша І.Франка „*Semper tiro*”: „*Життя коротке, та безмежна штука і незглибиме творче ремесло...*”. Ми пам'ятаємо про Тебе, Друже!..

І.В. Срібняк

Київський національний лінгвістичний університет

¹ Сергієм Нікішенком була опублікована ціла низка статей з проблем сходознавства, у т.ч.: Україна-Китай: стелися шовковий шлях // Віче. – 1997. – № 4. – С.134-142; Китайсько-в'єтнамські відносини 1979-1988 рр. (конфлікт 1979 р. та проблема Камбоджі) // Питання нової та новітньої історії. – 1997. – Вип.43. – С.112-119; Тайвань в системі міжнародних відносин // Сходознавство. – 1997. – № 1. – С.14-29; Росийские когти для китайського дракона // Підтекст. – 1998. – № 29. – С.22-28; № 30. – С.34-38; Взлётъ четырёх драконов // Підтекст. – 1998. – № 49-50. – С.19-25; № 51-52. – С.21-24; Кандидат в „азіатські тигри”. Що дають В'єтнаму нові відносини з країнами АТР і Європою // Політика і час. – 1999. – № 3. – С.30-39; Країни Азійсько-Тихоокеанського регіону – США – Російська Федерація – Україна // Україна 2000 і далі: геополітичні пріоритети. – К., 1999. – С.43-47; Азійсько-Тихоокеанський регіон // Там само. – С.132-141; Макао возвращается под власть Китая // Україна-Китай. – 1999. – С.55-56; Китайський дракон на днепровских склонах // Версії. – 2000. – № 23. – С.15-17; Проблема перспективного партнерства України у регіонах Далекого Сходу та Південно-Східної Азії // Стратегічна панорама. – 2000. – № 3-4. – С.76-79; Вільні економічні зони Китаю // Політика і час. – 2001. – № 4. – С.35-44; Через тернии к звёздам // Украина-Китай. – 2001. – № 1. – С.36-39 та ін.